

Vyhlásenie účastníkov medzinárodnej konferencie

MÔŽE SLOVENSKO ZABEZPEČIŤ DODÁVKY ENERGIE A UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ BEZ JADROVÝCH ZDROJOV?

V Bratislave sa 5. a 6. 5. 2004 stretlo 163 účastníkov medzinárodnej konferencie MÔŽE SLOVENSKO ZABEZPEČIŤ DODÁVKY ENERGIE A UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ BEZ JADROVÝCH ZDROJOV?

Záštitu nad konferenciou mal predseda Národnej rady Slovenskej republiky Pavol Hrušovský, predseda Slovenskej akadémie vied Prof. Štefan Luby a predseda predstavenstva a generálny riaditeľ Slovenských elektrární, a.s. Miroslav Rapšík.

V sekcii I – Medzinárodné pohľady – si účastníci vypočuli 6 prezentácií, medzi nimi aj od viceprezidentky Európskej komisie a komisárky pre energiu Loyoly de Palaciovej, prednesenú veľvyslancom a vedúcim delegácie EÚ Ericom van der Lindenom.

V sekcii II – Národné pohľady – si účastníci vypočuli 11 prezentácií zo Slovenska, Česka, Ruska, Fínska a Bulharska.

V sekcii III – Pohľady jadrového priemyslu – si účastníci vypočuli 11 prezentácií zo Slovenska, Česka, Ruska, Maďarska a dvoch medzinárodných spoločností.

Všeobecne

Účastníci konštatujú, že spotreba energie sa zvyšuje a bude zvyšovať napriek prijímaným úsporným opatreniam a zlepšovaniu energetickej účinnosti. Napriek záväzkom krajín podľa Kjótskeho protokolu na zabránenie klimatickým zmenám sa emisie skleníkových plynov zvyšujú, a hlavne sa budú zvyšovať po roku 2010, ak by boli zatvárané JE na konci svojej životnosti bez jadrovej náhrady.

Jadrové elektrárne vyrábajú elektrinu bezpečne, ekonomicky a priateľsky pre životné prostredie. Jadro má vyriešené základné problémy týkajúce sa technológií nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a s vyhoretým palivom, čo umožňuje prechod do fázy demonštrácie. Problémom je vnímanie jadrovej energie verejnosťou; pre jeho zlepšenie je potrebné transparentné informovanie verejnosti.

Nová výstavba JE prebieha hlavne na Ďalekom Východe a rozsiahly program má Rusko. V EÚ bola schválená výstavba piateho jadrového bloku vo Fínsku. Francúzska vláda uvažuje o výstavbe nových blokov JE, aby sa pripravila na náhradu zostarnutých. Jadrové elektrárne vo svete predlžujú prevádzkové licencie a zvyšujú inštalovaný výkon. Programy odstúpenia od jadra v niektorých krajinách sú ústupkom koalíčných vlád Zeleným.

Situácia na Slovensku

Prevádzka 6 blokov s reaktormi VVER-440 na Slovensku je bezpečná, spoľahlivá a ekonomická.

Na dvoch blokoch JE V1 Bohunice bola realizovaná rekonštrukcia so zvýšením bezpečnosti, takže všetky kontrolné misie konštatovali, že všetky nedostatky boli odstránené a bloky spĺňajú európske bezpečnostné štandardy. Napriek tomu vláda SR prijala záväzok zatvoriť tieto bloky v rokoch 2006 a 2008 ako podmienku vstupu SR do EÚ. Na dvoch blokoch JE V2 Bohunice prebieha modernizácia.

Dva bloky JE Mochovce boli postavené s vyššou úrovňou bezpečnosti v spolupráci so západoeurópskymi partnermi. Výstavba 3. a 4. bloku JE Mochovce je prerušená. Ich dokončenie by bolo najekonomickejším prostriedkom na náhradu chýbajúceho výkonu po odstavení JE V1 Bohunice.

Slovensko má nezávislý úrad jadrového dozoru, ktorý je rešpektovaný v zahraničí, a legislatívu zodpovedajúcu predpisom MAAE a vyspelých jadrových štátov. Slovensko má infraštruktúru jadrového priemyslu, ktorá by umožnila dostavbu JE Mochovce 3 a 4 v spolupráci so zahraničnými partnermi. V Bohuniciach je v prevádzke Spracovateľské centrum odpadov a v Mochovciach Republikové úložisko odpadov. Prebiehajú štúdie o možnosti výstavby konečného hlbinného úložiska.

Po odstavení JE V1 Bohunice a uhoďných blokov sa deficit elektriny na Slovensku postupne môže zvýšiť až na 13500 GWh ročne. Dovoz takého obrovského množstva elektrickej energie by si Slovensko nemohlo finančne dovoliť. Okrem toho poučenia z rozsiahlych výpadkov dodávok elektriny v lete 2003 vo viacerých krajinách podčiarkujú dôležitosť energetickej sebestačnosti.

Záver

Účastníci konferencie vyzývajú hospodárske a politické orgány v EÚ i na Slovensku, aby s jadrovou energetikou zaobchádzali rovnako spravodlivým spôsobom ako s inými zdrojmi energie, osobitne s obnoviteľnými, bez predsudkov voči jadrovej bezpečnosti.

Účastníci vyzývajú slovenskú vládu, aby iniciovala štúdie pre porovnanie nákladov, dopadov a rizík za celý životný cyklus v celom spektre zdrojov a využívania energie; do nákladov by mali byť zahrnuté aj externé náklady.

Účastníci vyzývajú na diskusiu o energetických potrebách Slovenska s rešpektovaním environmentálnych účinkov všetkých potenciálnych zdrojov energie a nákladov na zabezpečenie elektriny z týchto zdrojov, a k racionálnej a objektívnej analýze zabezpečenia dodávok z týchto zdrojov. Je potrebné mať celý rozsah zdrojov elektriny, ktoré sú ekonomické a spoľahlivé a rešpektujú životné prostredie. Slovenská ekonomika si nemôže dovoliť náhly výpadok doteraz zaistených zdrojov energie.

Účastníci sú presvedčení, že najdôležitejšou úlohou slovenskej vlády je stanoviť celkovú dlhodobú politiku pre hospodárstvo, energetiku a životné prostredie s príslušnou legislatívnou základňou a inštitucionálnymi kompetenciami. Vláda by mala mať jasné stratégie pre dosiahnutie cieľov sebestačnej energetickej politiky s prebytkom výkonu a pre splnenie cieľov týkajúcich sa klimatických zmien a kvality ovzdušia.

Záverom konferencie je, že jadrová alternatíva by na Slovensku mala zostať otvorená ako súčasť vyváženého energetického súboru, v súlade s vývojom v zahraničí a so Zelenou knihou EÚ z roku 2000. Jadrová energia je pre Slovensko nenahradiiteľnou alternatívou, lebo takmer 90% primárnych zdrojov musí dovážať. Bez jadrovej energie Slovensko nemôže zabezpečiť pre svojich obyvateľov dodávky takej energie, ktoré by si mohli finančne dovoliť. Rozdiel v nákladoch na energiu, ak by bola JE V1 prevádzkovaná do r. 2015, je 130 až 200 mld. Sk.

Účastníci podporujú dostavbu 3. a 4. bloku JE Mochovce pri splnení vyšších bezpečnostných požiadaviek, ako najhospodárnejšiu alternatívu pre Slovensko. Pri privatizácii SE, a.s. by mala vláda trvať na tom, aby boli do dostavby v čo najväčšom rozsahu zapojené slovenské firmy.

Slovenskí účastníci s hlbokou ľútosťou konštatujú, že záväzok slovenskej vlády zatvoriť JE V1 Bohunice, prijatý počas predstupových rokovaní a pripomínajúci "energetický imperializmus", pred ktorým varoval bývalý fínsky prezident Lipponen, nie je spravodlivý, lebo vychádza z politického vyjadrenia summitu G7 v Mníchove v roku 1992, že nie je možné zvýšiť bezpečnosť reaktorov VVER-440/230 za rozumné náklady, čo však slovenské skúsenosti vyvrátili. Účastníci vyzývajú slovenskú vládu a budúcich slovenských poslancov Európskeho parlamentu, aby oživilí rokovania o revízii tohto neopodstatneného záväzku.

Účastníci konferencie vyzývajú európsku jadrovú komunitu, aby podporila slovenské požiadavky na revíziu záväzku odstavenia dvoch blokov JE V1 Bohunice a na dostavbu 3. a 4. bloku JE Mochovce.

Hlavný odkaz konferencie teda je: SLOVENSKO, CHOĎ AJ NAĎALEJ JADROVOU CESTOU!

Bratislava, 6. mája 2004

Tibor Mikuš, Jiří Suchomel
spolupredsedia konferencie

